

Türkiye Klinikleri

COVID-19

ÖZEL KONULAR

COVID-19

SPECIAL TOPICS

EDİTÖR - EDITOR

Prof. Dr. Hacer ÇETİN (Mersin Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, MERSİN)

YAZARLAR - AUTHORS

Prof. Dr. Naime ALTAY (Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, ANKARA)

Dr. Öğr. Üyesi Vildan APAYDIN CIRIK (Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, KARAMAN)

Uzm. Hem. Zühal ARTUVAN (Mersin Toros Devlet Hastanesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Mikrobiyoloji Kliniği, MERSİN)

Hem. Meryem ATAK (Bursa Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, BURSA)

Dr. Ayla İrem AYDIN (Bursa Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, BURSA)

Doç. Dr. Serap BALCI (İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, İSTANBUL)

Dr. Öğr. Üyesi Nebahat BORA GÜNEŞ (Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, ANKARA)

Uzm. Dr. Nihal BOZ (Gaziantep Cengiz Gökçek Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi, Çocuk Hematolojisi ve Onkolojisi Kliniği, GAZİANTEP)

Prof. Dr. Gülçin BOZKURT (İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, İSTANBUL)

Prof. Dr. Nejla CANBULAT ŞAHİNER (Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, KARAMAN)

Dr. Nuray CANER (Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, KAYSERİ)

Prof. Dr. Ayda ÇELEBİOĞLU (Mersin Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, MERSİN)

Prof. Dr. Hacer ÇETİN (Mersin Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, MERSİN)

Hem. Duygu DEMİR (Yalova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, YALOVA)

Dr. Aslı EKER (Mersin Üniversitesi İçel Sağlık Yüksekokulu, Ebelik Bölümü, MERSİN)

Doç. Dr. Emine ERDEM (Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, KAYSERİ)

Dr. Çiğdem ERDOĞAN (Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, DENİZLİ)

Hem. Cesim ERÜNALI (İstanbul Haydarpaşa Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği, İSTANBUL)

Uzm. Hem. Melek GÜLGÜN ALTINTAŞ (Mersin Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi, MERSİN)

Prof. Dr. Sevil İNAL (İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, İSTANBUL)

Hem. Sümeyye KAYA KOCAGİL (Mersin Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, MERSİN)

Doç. Dr. Hacer KOBYA BULUT (Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimler Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, TRABZON)

Dr. Öğr. Üyesi Dilek KONUKBAY (Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, ANKARA)

Dr. Öğr. Üyesi Sümbüle KÖKSOY VAYISOĞLU (Mersin Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği ABD, MERSİN)

Doç. Dr. Emine ÖNCÜ (Mersin Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği ABD, MERSİN)

Uzm. Hem. Arzu ÖZEL (Mersin Üniversitesi Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi, Eğitim Birimi, MERSİN)

Prof. Dr. Nurcan ÖZYAZICIOĞLU (Bursa Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, BURSA)

Dr. Çiğdem SARI ÖZTÜRK (Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, ANKARA)

Dr. Öğr. Üyesi Derya SULUHAN (Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, ANKARA)

Hem. Dilara ŞAHİN (Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, KARAMAN)

Prof. Dr. Türkan TURAN (Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, DENİZLİ)

Doç. Dr. Ayşe Sonay TÜRKMEN (Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü,
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, KARAMAN)

Hem. Emre USTA (Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, KAYSERİ)

Hem. Güzide ÜĞÜCÜ (Mersin Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, MERSİN)

Doç. Dr. Fadime ÜSTÜNER TOP (Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, GİRESUN)

Merve YETİMOĞLU (Trabzon İl Sağlık Müdürlüğü, Acil Sağlık Hizmetleri Başkanlığı, TRABZON)

Prof. Dr. Dilek YILDIZ (Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD, ANKARA)

Türkiye Klinikleri

COVID-19

ÖZEL KONULAR

COVID-19

SPECIAL TOPICS

Türkiye Klinikleri Yayınlarına abone olmak ve yayımlanmış diğer çalışmalara ulaşmak için; www.turkiyeklinikleri.com adresindeki "Online Alışveriş" linkini tıklayınız.

Abone işlemleriyle ilgili görüşmek için;

Abone ve Halkla İlişkiler Servisi

Tel: +90 312 286 56 56 / 118

e-posta: abone@turkiyeklinikleri.com

Türkiye Klinikleri yayınlarına reklam vermek için;

Pazarlama Satış-Proje Servisi

Tel: +90 312 286 56 56 / 142

e-posta: pazarlama@turkiyeklinikleri.com

Çalışmanın her türlü yayın hakkı Ortadoğu Reklam Tanıtım Yayıncılık Turizm Eğitim İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye aittir. Kitaptaki soru, yazı, resim, tablo, grafik ve şekiller kısmen de olsa yayıncının yazılı izni alınmadan, elektronik veya mekanik yöntemlerle basılamaz, çoğaltılamaz. Yalnızca bilimsel amaçlarla (kaynak göstermek kaydıyla) özetleme ve alıntı yapılabilir.

Ürünle ilgili sorumsuzluk, ihmal veya başka bir nedenden ötürü veya burada yer alan herhangi bir yöntem, ürün, kullanım talimatı veya görüşün herhangi bir şekilde kullanılmasından veya uygulanmasından dolayı herhangi bir yaralanma ve/veya kişi veya mülke verilen zararlar için Yayıncı tarafından herhangi bir sorumluluk kabul edilmez. Özellikle tıp bilimlerindeki hızlı gelişmeler nedeniyle, tanılarının ve ilaç dozlarının bağımsız olarak doğrulanması yapılmalıdır.

Tüm reklam materyallerinin etik (medikal) standartlara uygun olması beklenmekle birlikte, bu yayına dahil edilmek, ilgili ürünün veya üreticisinin iddialarının kalitesinin veya değerinin garantisi veya onayı anlamına gelmez.

Türkiye Klinikleri yayınları halka açık yerlerde satılmaz. Sağlıkla ilgili kişi ve kurumlara abonelik usulü gönderilir.

E-ISBN: 978-625-401-690-5

© 2022 Türkiye Klinikleri

Türkiye Klinikleri Yayın Seri No: 1150

1. Baskı, Mayıs 2022, Ankara-Türkiye

To subscribe to the Türkiye Klinikleri Publications and to reach other published studies; click the "Online Subscription" link from the www.turkiyeklinikleri.com address.

To discuss the subscription procedures;

Subscription and Public Relations Service

Phone: +90 312 286 56 56 / 118

e-mail: abone@turkiyeklinikleri.com

To advertise the Türkiye Klinikleri publications;

Marketing Sales-Project Service

Phone: +90 312 286 56 56 / 142

e-mail: pazarlama@turkiyeklinikleri.com

All rights are reserved by Ortadoğu Reklam Tanıtım Yayıncılık Turizm Eğitim İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. The questions, writings, pictures, tables, graphics, and figures published in this book cannot be printed or reproduced in whole or in part by electronic or mechanic ways without the written consent of the publisher. Summarizing and citation for scientific purposes (by specifying the reference) is allowed.

No liability is accepted by the Publisher for any injury and/or damage to person or property due to irresponsibility, negligence or any other reason or any use or application of any method, product, instruction manual or opinion contained herein.

Although all advertising materials are expected to comply with ethical (medical) standards, inclusion in this publication does not constitute a guarantee or endorsement of the quality or value of the product or manufacturer's claims.

Türkiye Klinikleri publications cannot be sold in public places. It is sent to health-related persons and institutions as a subscription procedure.

E-ISBN: 978-625-401-690-5

© 2022 Türkiye Klinikleri

Türkiye Klinikleri Publication Serial Number: 1150

1st Edition, May 2022, Ankara-Türkiye

Türkiye Klinikleri

YAYIMCI - PUBLISHER

Ortadoğu Reklam Tanıtım Yayıncılık Turizm Eğitim İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Türkocağı Cad. No:30 06520 Balgat/Ankara/Türkiye

Tel/Phone : +90 312 286 56 56

Faks/Fax : +90 312 220 04 70

e-posta/e-mail : info@turkiyeklinikleri.com

web : www.turkiyeklinikleri.com

Sertifika No/Certificate No : 48768